

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

DURANT MIG SEGLE D'ACTIVITAT LITERÀRIA, VÍCTOR CATALÀ –PSEUDÒNIM DE CATERINA ALBERT– VA ESCRIURE ALGUNES DE LES NOVEL·LES I CONTES MÉS IMPORTANTS DE LA LITERATURA CATALANA DEL MOMENT, ENTRE ELS QUALS HI HA 'SOLITUD' I 'DRAMES RURALS'

Contra el feudalisme moral

SIMONA ŠKRABEC

La segona part de *Tots els contes* de Víctor Català conté els volums de *La Mare Balena* (1920) i *Contrallums* (1930).

Caterina Albert –m'agrada anomenar-la amb el seu nom propi com un homenatge a la seva rebel·lia– en aquest volum pinta el fresc d'una societat corrompuda que no coneix ni reconeix la llibertat. No es fa mai cap il·lusió d'un canvi possible. Per això, cada ratlla dels seus escrits és una denúncia.

La violència és el principi imperant d'aquesta societat. Una societat que no ha construït cap capacitat de diàleg, que no té cap consol per als ferits ni preserva cap esperança per als foragitats. Estem davant d'una mestra en l'escriptura al·legòrica. Escenes vives i quotidianes tenen la

capacitat d'evocar patrons de comportaments atàvics i de mostrar com funcionen els principis d'exclusió i de dominació. A *Centaures*, ens trobem amb dos mossos d'una masia, brutalment obcecats en una lluita silenciosa per dominar, per imposar-se. Els guia l'obscura força del'enveja, l'energia fosca que neix del rebuig. L'autora no provoca un xoc directe entre els dos contrincants, sinó que transfereix la tensió a la manera com els dos utilitzen els seus cavalls. La bondat i l'alegria moren –literalment!– sota els unglots d'un cavall ensalvatgit. La ment humana, calculadora i freda, pot ensinistrar els mecanismes cecs per acabar amb qualsevol adversari.

És la lluita pel poder, la que teneix tots aquests contes. Víctor Català mostra tota la potència de la ideologia de la repressió. La maldat s'imposa en una societat que desconeix la llibertat i es basa en la mofa envers els desposseïts i en l'exploatació desenfrenada, sense cap regla ni consideració. Els febles –sobretot les dones– existeixen a mercè de la voluntat de l'amo, sempre. L'única garantia d'imposar-se i de guanyar algun recer mínimament segur és amb la violència, si cal, extrema.

La maldat s'escampa

L'autora documenta i analitza. No proposa cap solució. Els seus personatges estan atrapats en unes relacions eternes, inamovibles, definitives. El món és així –i prou–. Aquest és el seu realisme inapel·lable, estremidor i angoixant. El seu és un crit conscient que probablement no canviï res un cop feta la denúncia. Fotografia la desolació d'uniques relacions malmeses per sempre. Parla de la maldat que s'escampa com una malaltia, però

TOTS ELS CONTES. VOLUM 2
VÍCTOR CATALÀ
CLUB EDITOR
350 PÀG. / 21,95 €

sense cap pretensió de millora. No és una moralista. A propòsit, la seva mirada es queda ancorada dins el seu petit món de relacions establertes i perpètuas. Però precisament negant la capacitat d'evolució a la societat en què viu mostra els defectes d'una manera tan implacable.

El propietari de la fàbrica (a *Novel·leta*) compra els vots que necessita el polític de torn com si hagués de recollir el delme feudal. I el "simpatí" mariner de *L'altra vida* mata la dona tot dormint com en aquell cèlebre conte de Heinrich von Kleist sobre la marquesa que al·legava haver-se quedat embarassada durant un desmai. Català és capaç de convertir-nos en còmplices d'un assassinat masclista i de convèncer-nos que els homes, quan escanyen la seva companya, no saben el que fan...

Víctor Català és rebel i és àcida com pocs autors. El seu amable anarquisme lingüístic –celebro la decisió de les editores de respectar escrupolosament la seva veu indòmita– també contribueix a la reflexió quina mena de societat hem construït entre tots. L'autora es veu a si mateixa només com un altre figurí en aquest quadre desolador. La seva insubmissió no pretén donar-nos cap via d'escapament fàcil i neta. Afirma l'eterna submissió d'uns a la voluntat dels altres: els papers de tothom hi són repartits per endavant, al moment de néixer. És un món lleig, amb només alguna espurna de bondat que no pot, tota sola, enderrocar res.

La denúncia d'aquesta autora és el primer esglaó en el camí que encara ens espera i que hem de fer junts. Hem de trobar la manera d'enderrocar el feudalisme moral en el qual encara vivim. ♦♦

EN ELS CONTES DE 'LA MARE BALENA' I 'CONTRALLUMS' VÍCTOR CATALÀ MOSTRA TOTA LA POTÈNCIA DE LA IDEOLOGIA DE LA REPRESSIÓ

EFFE

Quan la vida no és un conte

XAVI SERRA

Una de les millors notícies del panorama actual del còmic és la demolició de les fronteres artificials que mantienien el

còmic en un àmbit estanc i aïllat d'altres registres narratius. En aquest sentit, un dels gèneres que estan florint en els últims temps és el que se situa a mig camí entre la novel·la gràfica i el conte il·lustrat; tant se val si és perquè el còmic abraça la poètica visual de la il·lustració infantil o perquè el conte s'està obrint a un llenguatge més sofisticat i temes més adults, la barreja d'història i conte és un territori fèrtil i amb un gran potencial. Dues autores que ho estan fent amb

èxit són les canadenques Isabelle Arsenault i Fanny Britt, tàndem d'il·lustradora i guionista que fa uns anys van enamorar els lectors amb *Jane, el zorro y yo* (Salamandra, 2016), que s'apropava al tema de l'assetjament escolar amb delicadesa, poesia i molta veritat, teixint un commovedor elogi de la literatura que no queia mai en la cursileria.

Arsenault i Britt tornen a les llibreries amb *Louis entre fantasmas* (Salamandra, 2018), que protagonitza un nen d'onze anys prou lúcid per adonar-se que si el seu pare plora tan sovint "és, sobretot, pel vi". La primera

persona melancòlica i observadora del Louis captura el dia a dia d'un fill de pares separats que viu envoltat de fantasmes del passat, que s'adona quan la seva mare ha passat la nit plorant i sap que, per no fer-la patir més, ha de fer veure que no l'ha sentit plorar. "Tot, en tots els aspectes de la meua vida, és complicat", diu el nen, que intenta protegir el germà

petit de les realitats més sòrdides, passa les hores mortes buscant cotxes de policia camuflats amb el seu millor amic i està enamorat d'una nena de classe, la Billie, però és incapaç de reunir el valor per parlar

SALAMANDRA

LOUIS ENTRE FANTASMAS
ISABELLE ARSENAULT I FANNY BRITT
SALAMANDRA
TRAD. REGINA LÓPEZ MUÑOZ
160 PÀG. / 22 €

amb ella. Amb un pare alcohòlic que tant s'enfonsa en un pou d'autocompassió com es reconcilia amb el món per tornar a repetir el cicle autodestractiu, el Louis ha après aviat que la felicitat no dura i que sovint "l'amor acaba malament".

Com a *Jane, el zorro y yo*, Arsenault basa el dibuix en el traç vaporós del carbonet, fent servir només en ocasions una paleta de colors pàl·lids com aliat expressiu. És el complement perfecte d'una narració subtil i poètica, atenta el detall i capaç de construir un relat adult sense traïr la veu infantil del protagonista, però potser un xic mancada d'aquell misteri i embruix que feien del treball anterior d'Arsenault i Britt una obra tan única, gairebé irrepètible. ♦♦